

Казаченко В. Є., магістр, Кротова Т. Ф., проф.
Київський національний університет технологій та дизайну
**СТИЛЬОВІ ТА ОБРАЗНІ ЗАСОБИ КЛАСИЧНОГО КОСТЮМА
В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ**

Анотація. Охарактеризовано специфіку ділового одягу як похідного напрямку костюма класичного стилю. Здійснено класифікацію основних видів ділового іміджу, в залежності від проектного образу споживача. Обґрунтовано принципи проектування асортименту жіночого одягу ділового призначення для різних типів споживачів. Наукова новизна полягає у сформульованні визначальної асортиментної позиції дизайну жіночого одягу ділового призначення та критерії їх комплектної організації.

Ключові слова: дизайн одягу, жіночий костюм, ділове призначення, діловий імідж, проектний образ, класичний стиль.

Kazachenko V. E., Krotova T. F.
Kyiv National University of Technologies and Design
**STYLISTIC AND FIGURATIVE MEANS OF CLASSICAL
COSTUME IN MODERN DESIGN**

Abstract. The article describes the specifics of business clothes as a derivative of the classic style costume. The classification of the main types of business image, depending on the design image of the consumer, is carried out. The principles of designing an assortment of women's business clothing for different types of consumers are substantiated. The scientific novelty lies in the formulation of the defining assortment position of the design of women's clothing for business purposes and the criteria for their complete organisation.

Keywords: clothing design, women's suit, business purpose, business image, design image, classic style.

Вступ. Класичний стиль є одним із найстаріших стилів у сучасному одязі. Його більш рання назва – «англійський стиль», тому що він прийшов із Англії XVII століття, а потім поширився по всій Європі. У перекладі з латини слово «класичний» означає «першокласний, зразковий, такий, що належить до першого розряду». Спочатку класичні речі носили тільки чоловіки, але пізніше і «слабка половина» людства стала носити речі даного стилю.

Класика – стиль перевірений часом, він актуальний завжди і доречний практично скрізь. Класичний стиль не має чітких вікових обмежень, він пасує усім. Зрозуміло, для кожної вікової категорії пропонуються різні фасони одягу в рамках даного стилю. Класичний стиль – це стиль людей інтелектуальної праці: керівників, державних службовців, менеджерів, педагогів, юристів.

Класичному стилю відповідає суворість, простота, практичність, елегантність, функціональність, відповідність фігурі, зразковість, комфортність [2]. Речі класичного стилю не впадають в око, а привертають увагу своєю якістю. Такий одяг припускає почуття міри у всьому: у формі та об'ємі, кольоровій гамі, обробці, художньому оформленні та, звичайно, у манерах та поведінці. Із класики виник «діловий» стиль в одязі та діловий імідж, у якому також цінується, насамперед, функціональність та зручність.

Постановка завдання. Метою даної роботи є виявлення проектно-композиційних критеріїв дизайну жіночого одягу ділового призначення на основі визначальних характеристик класичного стилю у художньому проектуванні костюма.

Результати дослідження. Поняття «жіночий діловий костюм» ввела Габріель Шанель, єдиним штрихом дизайнерського пера звільнивши жінок від багат шарових

спідниць та незліченних рюшечок-воланчиків, у яких неможливим було не тільки працювати, але й жити. За основу універсальних обладунків бізнес-леді вона взяла класичний англійський костюм з вузькими лацканами, жорсткою лінією плеча та прямою спідницею нижче коліна.

Основними ознаками класичного стилю є:

- силует – прилягаючий, напівприлягаючий або прямий;
- форма – прямокутна;
- крій рукава – вшивний, реглан або цільнокроєний із листочками;
- деталі – коміри піджачного типу;
- кишені – в рамку з листочкою, із клапаном;
- обробка – строгі гудзики невеликого розміру, ретельно підібрані в колір

костюма; краї виробу обробляються строчкою у колір або без неї за допомогою ручних невидимих стібків.

Відкритими залишаються шия, кисті рук, ноги нижче колін. Класична довжина – трохи нижче або ледве вище колін, максі. Головне в класичному стилі – зберегти та підкреслити пропорції людського тіла. Імідж бізнес-леді повинен асоціюватися з компетентністю та надійністю.

Жіночий костюм – невід’ємна частина гардеробу бізнес-леді. Сьогодні життя без нього здається неможливим: різні матеріали та моделі підійдуть всім без винятку. Однак чи так було завжди? Як змінювався жіночий костюм та як час вплинув на його дизайн і призначення?

Сара Бернар. Перша визначна поява жінки в чоловічому костюмі належить відомій французькій акторці Сарі Бернар. У 1870-му році Сара почала носити «чоловіче вбрання» публічно [8]. Чи варто казати, що на той час це було справжнім викликом суспільному устрою! (рис. 1) Акторка продовжувала дивувати грою чоловічих ролей – найвідомішим героєм у виконанні Сарі Бернар став Гамлет у 1899 році. Репертуар жінки налічував багато персонажів-чоловіків: Вертера, Занетто, Лорензаччо, герцога Рейхштадтського та ін.

Суфражизм. Історія жіночого костюму тісно пов’язана із боротьбою жінок за економічні та політичні права. Одним із ключових етапів був суфражизм – правозахисний рух за здобуття виборчого права, спрямований також проти дискримінації (рис. 2). Уже на початку 20-го століття суфражизм став більш рішучим та сміливим у діях. У 1910 р. з’явився «костюм суфражистки» (American Ladies Tailors’ Association) із карманами та широкою спідницею, яка дозволяла робити більш широкі кроки [9]. Спідниця складалася із двох частин – неначе чоловічих штанин. На манекені не було видно роздільних частин спідниці, тож їх було помітно лише «в дії».

Коко Шанель. Вбрання суфражисток надихнуло відомому дизайнеру Коко Шанель. У 1925 році в Парижі вона представила ідею костюма, відомого сьогодні як «Chanel suit». Він складається із двох частин та є символом не лише моди, а й вільної жінки [10]. Кюстюм Шанель – поєднання традиційних ідей фемінності та маскулінності. Дизайнерка хотіла, аби жінки не втрачали елегантність, але у той же час мали свободу рухів (рис. 3).

Марсель Роша. Французький дизайнер Марсель Роша, засновник Будинку Моди Rochas, увів у життя жінок брючний костюм. У 1932 році він представив сірий хутряний костюм [11] із нарочито великими плечами та брюками в тон піджака (рис. 4).

Пачука – субкультура мексиканців американського походження. Пачука асоціюють із ідеєю фемінізму, їхнє вбрання символізувало свободу та незалежність жінок. У 1940-х роках пачука стали носити чоловічі костюми зут (брюки із високою талією та широкими штанинами, пальто із великими плечами) (рис. 5) [12].

Джерело: [10].

Рис. 1. Сара Бернар

Джерело: [10, 11].

Рис. 2. Суфражизм

Джерело: [14].

Рис. 3. Коко Шанель

Джерело: [11].

Рис. 4. Марсель
Роша

Джерело: [11, 13].

Рис. 5. Пачука – субкультура
мексиканців американського
походження

Джерело: [11].

Рис. 6. Кетрін Хепберн

Кетрін Хепберн та Picturegoer. Кетрін Хепберн показала, що костюм може бути досить жіночим предметом гардеробу. Після показу фільма «Жінка року» (англ. «Woman of the Year») цей одяг почав входити в робочі сфери жінок. Хепберн з'явилася в костюмі і в журналі Picturegoer, що викликало багато обговорень (рис. 6) [10].

‘Le Smoking’. У 1966 році дизайнер Ів Сен Лоран створив ‘Le Smoking’: жіночий смокінг. Він здобув свою популярність тільки в 70-тих роках (рис. 7). Цей костюм мав великий вплив на подальшу моду, навіть сьогодні його використовують як референс [13].

Power dressing. Стиль одягу Power dressing зародився в другій половині 1970-х років. Він характеризується рисами, які дозволяють жінкам утвердити свій авторитет у професійному та політичному середовищі, в якому традиційно домінують чоловіки. Такі модельєри, як Джорджо Армані, зробили свій внесок у моду цих часів: костюми стали більш вільними за формою, що невілює ознаки гендеру (рис. 8).

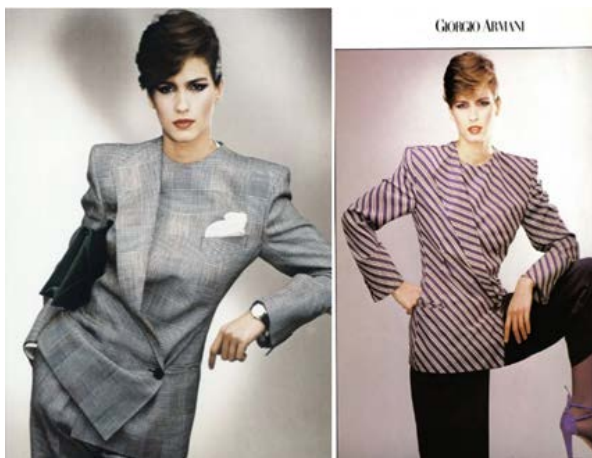
Стиль 50-х років – найяскравіший і помітний в XX столітті. Він характеризується стриманістю і скромною елегантністю. Революцію зробив ніхто інший, як Крістіан Діор, який винайшов стиль new look, стилізований під «крінолінове» XIX століття. Колекція костюмів Крістіана Діора під назвою "New Look" була сприйнята з захопленням. Натомість зручному, але примітивному і простому одягу повоєнної доби дизайнер пропонував справді казкові наряди, в яких були відкриті плечі, тонка талія, пишні спідниці. Діор ввів в моду рукави, що звужуються до зап'ястя, спідниці нижче коліна,

сукні з тонкою талією, прилеглим ліфом і декольте, які повинні були підкреслити жіночність фігури.

Джерело: [10, 11].

Рис. 7. 'Le Smoking'

Джерело: [11].

Рис. 8. Power dressing

Так званий «діловий стиль» відмінний від повсякденного та має свої незмінні риси й особливості. Такий одяг повинен бути елегантним, функціональним та підкреслювати статус своєї власниці. Класичний діловий жіночий одяг має чіткий крій, лаконічну та скромну обробку, благородні кольори. Проте, палітра кольорів стала достатньо різноманітною останнім часом: класичний чорний все ще в моді, як і різноманітні відтінки сірого, синій, коричневий, зелений, хакі. І це ще неповний перелік кольорів, що схвалюються для ділового жіночого одягу.

Більшість стилістів погоджується із модельєром Дж. Армані, який, в свою чергу, вважає, що елегантність – це «уміння викидати зайве» [1]. Сутність ділового іміджу полягає у зібраності, пунктуальності, строгості, консерватизмі, стабільності, благополуччі, достатку, стриманості, оперативності та охайності.

Діловий варіант є основним. Він так і називається – діловий для бізнес-леді. Заснований цей варіант на трьох складових іміджу – стриманість, витонченість та зручність. Традиційна комплектність ділового костюму: сукня із жакетом; спідниця із блузою, жакетом; спідниця із блузою та пальто [3].

До класичного англійського ділового костюму французька Габріель Шанель додала декілька яскравих деталей (рис. 9). Варто сказати, що вона в основному створювала одяг у комплекті відразу. Це могла бути сукня із жакетом або спідниця з блузою та жакетом, спідниця з блузкою та пальто [2]. Основними аксесуарами до усіх цих костюмів у стилі «Шанель» є легка шаль, яка як правило, зав'язувалася на шиї бантом; постійно присутні декоративні гудзики та оригінально оформлені кольорові канти.

Зі стилем «Шанель» завжди поєднуються перли, масивна біжутерія, а також золото. Діловий імідж «Шанель» надає жінці набагато більше можливостей, ніж класичний діловий чи консервативний бізнес-стиль [1].

Серед найбільш актуальних тканин – шовк, атлас, крепдешин і оксамит, причому самих різних забарвлень. З аксесуарів – облягаючі рукавички до ліктя, мініатюрні сумочки, найчастіше конвертом, довгополі капелюхи і широкі лаковані ремені. Мода і стиль 50-х років в одязі ознаменувався апогеєм творчості двох найбільших дизайнерів світової моди – Крістіана Діора і Коко Шанель, тому він неймовірно цікавий для всіх поколінь.

Джерело: [14].

Рис. 9. Стиль Шанель

Початок епохи 60-х років характеризується відкриттям модного будинку Ів Сен Лорана. Завдяки Ів Сен Лорану стиль одягу 60-х років означаючи виникненням силуету в костюмі у вигляді трапеції. Дизайнер придумав цей силует і втілював його в своїх костюмах, які зовні нагадують уніформу стюардес. Так само він ввів в моду одяг у стилі «Поп – Арт», де на одязі були присутні величезні аплікації у вигляді губ, сердець і різних геометричних фігур. Ів Сен Лоран створив і жіночий смокінг, а потім і чорне плаття-смокінг, що дало привід вважати його приймачем великої Коко.

Стиль одягу 60-х років це мода, яка не нав'язує жорстких правил, кожен проявляє свою індивідуальність. Кожного десятиріччя з'являються нові «мікростилі». На появу нового стилю оказують вплив політичні події, соціальні проблеми, які турбують суспільство, їх подібання та цінності, поява нових матеріалів і засоби їх обробки [12].

Висновки. За результатами порівняльного аналізу чотирьох основних стилів у художньому проектуванні костюма (класичного, етнічного, фантазійного та спортивного) можна зробити висновок, що класичний стиль є першоосновою для трьох інших. У процесі аналізу сучасних тенденцій для зазначеного критерія дизайну жіночого одягу ділового призначення та в результаті практичного застосування прийомів синтезу різних стильових напрямів можна стверджувати, що у гардеробі ділової жінки повинно бути декілька варіантів ділового іміджу, найбільш характерні з яких:

Англійський стиль – строгий по формі та кольору; пряма спідниця із складкою чи без неї та жакет на підкладці. Тканини використовують неяскраві, частіше в непомітну смужку чи клітинку.

Стиль Шанель – елегантно-практичний стиль вільної від забобонів сучасної жінки. Це – наочно-ділові костюми з твіду чи джерсі, маленькі чорні плаття з бархату. Характерні особливості стилю – прямий чи прилеглий силует, втачний рукав, накладні кишені з клапаном, обов'язково великі гудзики, на рукаві не менш трьох гудзиків, використовується золота чи срібна, мережева тісьма. Класична довжина стилю – ледь закрите коліно. Оздоблення пряжки, пояса з ланцюжком, банти, красиві булавки.

Стиль «гарсон» – суворий стиль в жіночому одязі, який виражає прагнення до емансипації. Отримав розповсюдження в 20-і роки після публікації роману Віктора

Маргеритта «La Garconne» («Жінкахлопчик»); характерним є костюм - смокінг, пальто та піджаки чоловічого покрю [13].

На основі класичного стилю протягом XX століття сформувалась культура жіночого одягу ділового призначення та ділового іміджу, яка, в свою чергу, стала основою для проектування широкого спектру жіночого вбрання в різних сегментах сучасного ринку модного одягу та створення актуальних проектних образів, в яких реалізуються поточні модні тенденції.

Список використаної літератури

1. Баранова А., Кротова Т., Падіма Д. Поєднання стильових і формотворчих рис чоловічого і жіночого костюма др. пол. XIX ст. у розробці сучасної колекції жіночого одягу. *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»* (м. Київ, 22 квітня 2021 р.): у 2 томах. Київ: КНУТД, 2021. Т. 1. С. 108–111.
2. Чупріна Н. В. Система моди XX – початку XXI століття: проектні практики та чинники функціонування (європейський та український контексти): монографія. К.: КНУТД, 2019. 476 с.
3. Колосніченко М. В., Пашкевич К. Л. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу: навчальний посібник. Київ: НВЦ Профі, 2018. 236 с.
4. Воробкало Д. Журнал для інтелегентного жіноцтва. URL: <https://zbruc.eu/node/66799>.
5. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: Вид. ПАРАПАН, 2004. 240 с.
6. Кротова Т. Ф. Синтез форм класичного костюма з актуальними стильовими напрямками. Дизайн одягу в полікультурному просторі: монографія. Під наук. ред. М. В. Колосніченко, К. Л. Пашкевич, Т. Ф. Кротова. К.: КНУТД, 2020. С. 45–62.
7. A Brief History Of Women's Suits. URL: <https://www.michaelandrews.com/journal/history-womens-suits>.
8. The History of Women's Suits. MELLARIS. URL: <https://mellaris.com/blogs/editorial/work-wear>.
9. La Pachuca: Women in Zoot Suits. URL: <https://statesofincarceration.org/story/la-pachuca-women-zoot-suits>.
10. A Brief History of Women's Suits. URL: <https://www.michaelandrews.com/journal/history-womens-suits>.
11. The History of Women's Suits. URL: <https://arte8lusso.net/fashion/historyofwomenssuits/>.
12. A Brief History Of Women's Workwear. URL: <https://mellaris.com/blogs/editorial/work-wear>.
13. Pappous C. La Pachuca: Women in Zoot Suits. URL: <https://statesofincarceration.org/story/la-pachuca-women-zoot-suits>.
14. Коко Шанель: біографія та історія успіху Coco Chanel "засновниця модного Дому Chanel". URL: https://worldbank.org.ua/4660-koko-shanel.html#google_vignette.